

Waar staat de zorgcoördinator?

De zorgcoördinator in het voortgezet onderwijs speelt een centrale rol binnen het zorgbeleid van de school. Maar... waar staat de zorgcoördinator eigenlijk in de organisatie?

door Renate de Wit

De laatste jaren hebben alle scholen – binnen hun mogelijkheden – steeds meer aandacht voor hun zorgleerlingen. Toch geven zorgcoördinatoren regelmatig aan dat ze onvoldoende erkenning krijgen en voor hun positie moeten vechten. Gedeeltelijk heeft dat te maken met het feit dat de zorgcoördinator geen eenduidige plek in het functiebouwwerk heeft. Ook kan het samenhangen met een verschillende en soms onduidelijke positionering van de zorgcoördinator binnen de schoolorganisatie.

Ondergeschoven kindje

Inherent aan dat verschil bestaan tussen scholen verschillen in de bevoegdheden en status die de zorgcoördinator krijgt toegekend. Dat kan consequenties hebben voor de manier waarop zorgcoördinatoren meer beleidsmatige en leidinggevende werkzaamheden kunnen vormgeven, maar ook voor de manier waarop zij worden benaderd door bijvoorbeeld collega's. Hierin speelt ook de schoolcultuur en de visie vanuit het management op de leerlingenzorg een bepalende rol. Wanneer leerlingenzorg hoog in het vaandel staat en duidelijk is ingebed in de schoolcultuur, zal de zorgcoördinator waarschijnlijk meer ruimte krijgen dan wanneer leerlingenzorg om welke reden dan ook een ondergeschoven kindje is.

Volledige aansturing

In de praktijk blijkt dat de positie van de zorgcoördinator 'zwabbert' van staffunctionaris tot lesgevend docent met een taak (www.leerlingzorgcoordinator.nl). Naast de plaats van de zorgcoördinator zelf is ook de positie van overige zorgteamleden ten opzichte van de zorgcoördinator niet altijd even helder omschreven in de schoolstructuur. Ook daarin bestaan tussen scholen onderling grote verschillen. Wanneer overige zorgteamleden formeel gezien niet onder de zorgcoördinator vallen, bemoeilijkt dit in de praktijk vaak een aansturende rol. Figuur 3 laat een aantal posities zien die zorgcoördinatoren en andere zorgteamleden in het organogram van schoolorganisaties zoal innemen. Er zijn verschillende mogelijkheden. In figuur 3A wordt verondersteld dat de zorgcoördinator aan het schoolmanagement is toegevoegd. In deze positie heeft de

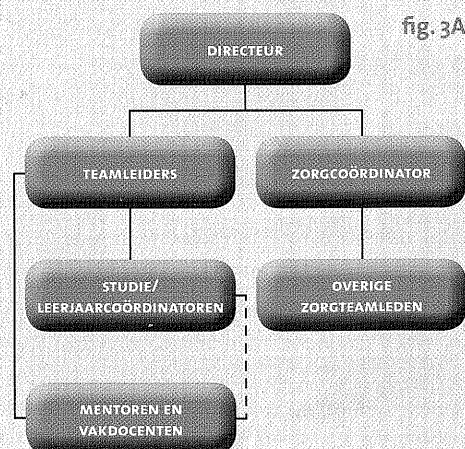
zorgcoördinator beslissingsbevoegdheid en de volledige aansturing van het zorgteam. Dit houdt in dat hij/zij formeel ook beoordelingsgesprekken en functioneringsgesprekken met de leden van het zorgteam voert.

Geen compleet overzicht

Anders is het in de positie zoals weergegeven in figuur 3B. Hierbij heeft de zorgcoördinator weliswaar een onvolledige aansturing van het zorgteam, waarbij hij/zij misschien voortgangsgesprekken met zorgteamleden voert, maar beoordelings- en functioneringsgesprekken vallen formeel onder de bevoegdheid van een teamleider. In deze situatie is het dan ook de vraag wat de status is van de voortgangsgesprekken die de zorgcoördinator voert.

In de praktijk zie je bij de variant zoals in figuur 3B nog wel eens dat structurele overlegmomenten tussen de teamleider en de zorgcoördinator niet in de zorgstructuur zijn ingebed. Het gevolg kan zijn dat de teamleider geen compleet overzicht heeft van alle initiatieven op het gebied van de leerlingenzorg, en dat hij informatie mist over het functioneren van de individuele zorgfunctionarissen in teamverband. Hetzelfde risico loop je bij figuur 3C. Bij deze variant is het

Figuur 3. Positie van de zorgcoördinator en overige zorgteamleden in een organogram. --- volledige aansturing, - - - onvolledige aansturing

coördineren van de zorg slechts een kleine neventaak en valt de zorgcoördinator op basis van zijn/haar hoofdtak, meestal als docent, onder een bepaalde teamleider.

Wanneer zorgteamleden op basis van hun hoofd- en bijtaken onder verschillende teamleiders vallen, is het de vraag of iemand vanuit het management een totaalbeeld heeft van het functioneren van het zorgteam. En daarnaast: wie is formeel verantwoordelijk voor het aansturen van het zorgteam als geheel?

Naast deze modellen zijn er uiteraard andere varianten te bedenken. Echter, in de praktijk komen de varianten zoals weergegeven in de figuren 3B en 3C veel voor. Grote nadelen van deze positioneringen zijn dat het voor zorgcoördinatoren lastig is leidinggevende en beleidsmatige taken vorm te geven en hun functie binnen de schoolorganisatie stevig neer te zetten. In de praktijk kan dat de ontwikkeling en uitvoering van een adequaat zorgbeleid belemmeren.

Coachende rol

Met de invoering van passend onderwijs krijgt de zorgcoördinator een meer prominente rol. De focus ligt sterker dan vroeger op het primaire proces in de klas en op een handelingsgerichte aanpak in de context van de school. Hierin ligt een coachende rol voor het schoolinterne zorgteam, onder aansturing van de zorgcoördinator. De uitdaging is het docententeam adequaat te ondersteunen in het signaleren van en het omgaan met verschillende onderwijszorgbehoeften van leerlingen. Bij een leerling die extra ondersteuning nodig heeft, kan men via een multidisciplinaire en integrale aanpak in een vroeg stadium handelingsgericht werken. En daarmee voorkomen dat de schoolcarrière stagneert. Scholen zoeken steeds vaker de samenwerking met de ouders en de externe hulpverlening. Zo kunnen ze zorg en onderwijs op elkaar afstemmen en tot een gezamenlijke aanpak voor de jongere komen. In dit afstemmingsproces en in de vertaling van adviezen van

externe deskundigen naar de docententeams, heeft het zorgteam een belangrijke rol.

Al met al vraagt de invoering van passend onderwijs naar mijn mening om een stevige zorgstructuur binnen de school – met aan het roer de zorgcoördinator. Daarom wil ik ervoor pleiten dat de zorgcoördinator in de toekomst een heldere positie binnen de schoolorganisatie krijgt. Hierbij heeft de zorgcoördinator bij voorkeur beslissings-

Passend onderwijs geeft een meer prominente rol

bevoegdheid en de volledige aansturing van het zorgteam en overige tweedelijns functionarissen. Tevens is de zorgcoördinator verantwoordelijk voor het ontwikkelen en implementeren van het totale zorgbeleid, inclusief het verzuim- en veiligheidsbeleid van de school. Uiteraard staat hier tegenover dat de zorgcoördinator over de juiste competenties beschikt en capabel is voor het werk. Als de zorgcoördinator nauw samenwerkt met externe partners en collega's op alle niveaus, kan zowel op klas- als managementniveau een effectieve koppeling tussen onderwijs en zorg worden gemaakt. En dat is wat mij betreft één van de randvoorwaarden en een essentiële sleutel tot het succesvol aanbieden van passend onderwijs.

Renate de Wit is auteur van *'De zorgcoördinator in het voortgezet onderwijs'* (Uitgeverij Acco, ISBN 978 90 334 8401 8). Voor leden van NVS-NVL volgt dit najaar een aantrekkelijke korting op dit boek.

3A: managementfunctie. Volledige aansturing van het zorgteam.

3B: functie of taak. Onvolledige aansturing van het zorgteam.

3C: ondergeschikte taak. Positie en aansturende rol richting overige zorgteamleden onduidelijk.

